

Sto padesát let od založení první české mateřské školy

Historické výročí jako příležitost k zamyšlení nad současností a budoucností

MILADA RABUŠICOVÁ

Na první pohled se jedná o výročí, které si pozornost veřejnosti nezískává, snad jen historiků školství či dětství a zainteresovaných předškolních pedagogů, případně studentů oboru předškolní pedagogika, pokud jsou svými učiteli na tuto událost upozorněni.

Přítom je to výročí velmi významné, neboť předznamenalo existenci a rozvoj jedné z výchovných a vzdělávacích institucí u nás, které si zachovávají svoji kontinuitu až do současnosti, a doufejme, že budou trvat i v budoucnosti.

Zajímavé jsou jak okolnosti vzniku první mateřské školy v roce 1869 u Svatého Jakuba na Starém Městě pražském, tak okolnosti vývoje mateřských škol v následujících sto padesáti letech. Zastavme se u nich. Víme totiž, že je to právě společenské podhoubí, které jejich existenci tvaruje.

Na počátku stála myšlenka Marie Riegerové, významné české filantropky, že je potřeba jednak pomoci sociálně potřebným rodinám, o což usilovaly již dříve vzniklé opatrovny, a jednak

také zabránit „poněmčování“ českých dětí v tehdejších „kindergarten“, jazykově německých „školních zahrádkách“ fungujících podle modelu Fridricha Fröbela. Riegerová se inspirovala ve Francii, ale odkaz zřejmý již v samotném názvu byl také ke Komenskému a jeho *Informatoriu školy mateřské*.

Protože mateřské školy byly otevřené a dostupné instituce, jejich početní rozvoj na sebe nenechal dlouho čekat, takže se můžeme dočíst, že na přelomu 19. a 20. století jich už v Čechách, na Moravě a ve Slezsku byly stovky.

Následující období 1. republiky znamenalo jak další kvantitativní nárůst, tak pro mateřské školy důležitou obhajobu českých národních tradic, o což se významně zasloužily další